Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

J?annou archiepiskopou Nikaias peri t?s genn?se?s tou kuriou h?m?n J?sou Christou pros Zacharian ton katholikon t?s megal?s Armenias

https://hdl.handle.net/1874/322579

43

Aevum vetus.
Scriptores graeci.
No. 7.

23

Kat. I
Pl. E N:1

3 (*Gr. 7, antea 279l.*) *Charta orient. 4° 104 ff. Saec. XII?*

Joannes archiepisc. Nicaeae, De natalibus J. Christi epistola ad Zachariam catholicum Armeniae, fol. 1—6a.

Incipit: Ὁ θεῖος ἀπόστολος ποτὲ γράφων.

(Euthymius Zigabenus), Epistola contra Armenios ejusdem mentis Eutychii et Dioscori, Timothei Eruli etc., fol. 6a—32.

Incipit: Ἐπειδήπερ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος. Quaedam desunt.

Leontius Scholasticus Byzantinus, Liber de sectis, fol. 33—63a.

Titulus est: Σχόλια Λέοντος σχολαστικοῦ, βυζαντίου etc. Deëst Praxeos V finis ut et Praxis integra VII et initium VIII.

Gregorius Neocaesariensis episcopus, De anima liber, fol. 63b—67a.

Libellus cui titulus: Διατί λέγεται βασιλεὺς ὁ Χριστός, fol. 67a—69b.

Incipit: Ὡς μόνος ἐξουσιαστὴς etc.

Dialogus Nestorii haeretici et Cyrilli archiepiscopi Alexandrini, fol. 69b—70b.

Incipit: Νεστόριος εἶπεν· ὅταν ἡ θεία γραφή.

Eustratius diaconus magnae Ecclesiae, Dialogus de imaginibus, fol. 71a—76a.

Incipit: Ἡ λατρεία μόνη ἁρμόττει.

Euthymius (Zigabenus), Epistola de secta Massalianorum sive τῶν πογομήλων, fol. 76a—79.

Incipit: Ἀδελφοί μου ἅπαντες. Finis deëst.

Ejusdem Explicatio haereseos τῶν πογομήλων (sive Massalianorum), fol. 80—96.

Incipit: Πηγὴ μέν τις βορβορώδης.

Ex Synodicis Sophronii patriarchae Hierosolymitani (de haeresibus et haeresiarchis), fol. 97—104.

Incipit: Χρὴ πάντα χριστιανὸν.

Ex libris Marci Meibomii.

Hs.
1 E 1

Index Tractatuum hoc volumine contentorũ.

Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου νικαίας περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. πρὸς ζαχαρίαν τὸν καθολικὸν τῆς μεγάλης ἀρμενίας: λόγος κατὰ ἀρμενίων. Incipit: ὁ θεῖος ἀπόστολος ποτὲ γράφων τῷ ἀοιδίμῳ αὐτοῦ μαθητῇ τιμοθέῳ, ἔλεγεν. Finit post quinque semis folia largius in minore folio scripta, his verbis: ἐλεύσεται δὲ κρῖναι τὸν κόσμον ἐν δικαιοσύνῃ. αὐτῷ ἡ δόξα σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Κατὰ ἀρμενίων τῶν ὁμοφρόνων εὐτυχοῦς καὶ διοσκόρου. τιμοθέου τοῦ αἰλούρου. πέτρου τοῦ κναφέως. ἰουλιανοῦ τοῦ ἁλικαρνασέως. καὶ ἀφθαρτοδοκητῶν, τῶν ἀσεβεστάτων καὶ χριστομάχων αἱρετικῶν. Incipit: Ἐπειδήπερ εὐτυχὴς καὶ διόσκουρος. τιμόθεος ὁ αἴλουρος. καὶ οἱ αὐτῶν ὁμόφρονες. folia 26½. duo folia fine desunt, secundum numerationem per cifras: sed secundum alphabetum Graecum integra litera ε̄, hoc est 8 folia. Sequitur enim ς̄. Puto tamen huic tractatui parum admodum deesse, quod legenti manifestum erit.

Σχόλια λέοντος σχολαστικοῦ, βυζαντίου. ἀπὸ φωνῆς θεοδώρου. τοῦ θεοφιλεστάτου. ἀββᾶ καὶ σοφωτάτου. φιλοσόφου. τήν τε θείαν. καὶ ἐξωτικὴν φιλοσοφήσαντος γραφήν:— Initium: Ἀναγκαῖον ἐστὶ μέλλοντας ἡμᾶς χριστιανικῶν αἱρέσεων ἐπιμνησθῆναι, πρῶτον περὶ τεσσάρων τινῶν ὀνομαστῶν φερομένων ἐν ταῖς τῶν πατέρων (?). deest praxeos ς̄ finis: ut et praxis integra 7 et octavae initium. nempe 8 folia, litera θ̄. adsunt folia, 30½.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου ἐπισκόπου νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ, περὶ ψυχῆς:— Initium, Τὸν περὶ ψυχῆς σοι λόγον ἐκέλευσας ἡμῖν θαυμάσιε τατιανὲ μετ᾽ ἐναργοῦς ἀποδείξεως διαχαράξασιν ἀποστεῖλαι. finit post 3½ folia, his verbis: ἢ τὸ μετὰ λόγου πάντα ποιεῖν, ταύτῃ γὰρ διαφέρει καὶ τῶν αἰσθήσεων. ἐδείχθη ἄρα λογικὴ ἡ ψυχή:—

Διατί λέγεται βασιλεὺς ὁ Χριστός; ὡς μόνος ἐξουσιαστής, καὶ βασιλεὺς ἀθάνατος, καὶ αἰώνιος. καὶ μὴ ἐπίγειον τὴν βασιλείαν ἔχων. finit post 2½ folia his verbis: κληρονομήσει τὴν ἡτοιμασμένην ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῖς ἁγίοις βασιλείαν. ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, τὴν μηδέποτε τέλος ἔχουσαν:—

Διάλογος νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου καὶ αἱρετικοῦ, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου, καὶ πάπα ἀλεξανδρείας. incipit, Νεστόριος εἶπεν· ὅταν ἡ θεία γραφὴ διαλέγεται γέννησιν χριστοῦ ἐκ μαρίας. finit post 1½ folium, Κύριλλος· ὁμολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀπαθῆ τὸ θεῖον· διὰ δὲ τῆς σαρκὸς, κατεδέξατο πάθος.

—θὲς

Εὐστρατίου διακόνου τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· καὶ χρηματίσαντος τῶν ῥητόρων μαΐστορος· διάλογος, ὅτι οὐ δεῖ τὰς θείας καὶ ἱερὰς εἰκόνας λατρευτικῶς προσκυνεῖν, ὥς τινές φασιν· ἀλλὰ σχετικῶς· καθὼς ἄνωθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία παρέλαβεν :— incipit, Ἡ λατρεία μόνη ἁρμόττει καθ᾽ αὑτό, τῇ θεότητι· μόνη θεότης ἡ ἁγία τριάς· ἡ λατρεία ἄρα, μόνη ἁρμόττει τῇ ἁγίᾳ τριάδι. finit post 5 folia his verbis: ἀλλ᾽ ἱκανὰ ταῦτα τοῖς συνιεῖσι· πειστέον δὲ ἤδη καὶ τὰ ἐντεθειμένα περὶ τούτοις τοῖς γράμμασιν :~

Ἐπιστολὴ εὐθυμίου ἀσκητοῦ (μοναχοῦ) καὶ προεστῶτος τῆς περιβλέπτου βασιλικῆς μονῆς, στηλιτεύουσα τὴν τῶν ἀθέων φουνδαγιαγιτῶν ἀσέβειαν ἀσέβειαν· ἤγουν τὴν ἐσχάτην καὶ μεγάλην τοῦ ἀντιχρίστου, τὴν νυνὶ κρατοῦσαν εἰς πᾶσαν τὴν τῶν χριστιανῶν ἐπικράτειαν· λανθάνουσαν δὲ τοὺς πολλοὺς, διὰ τὸ τὸν χριστιανισμὸν ὑποκρίνεσθαι· οὗτοι εἰσὶν οἱ λεγόμενοι πογόμηλοι· οἱ αὐτοὶ λέγονται καὶ μασσαλιανοὶ τῇ σύρων φωνῇ· ἥτις τῇ ἑλληνικῇ διαλέκτῳ ἑρμηνεύεται εὐχῖται· ἀνάθεμα οὖν τούτους (scribe τούτοις) καὶ κατάθεμα. incipit: Ἀδελφοί μου ἅπαντες χριστιανοὶ οἱ εἰς τὴν ὁμοούσιον καὶ ἀδιαίρετον καὶ ἁγίαν τριάδα τὴν ἐν πατρὶ etc. finit, sed mutila, post 3½ folia. σαλπίσει γὰρ καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι· καὶ ἡμεῖς ἀλλα

Ἔκθεσις περὶ τῆς αἱρέσεως τῶν πογομήλων. συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ μοναχοῦ εὐθυμίου, τοῦ ζιγαβηνοῦ :— incipit: Πηγὴ μέν τις βορβορώδης καὶ ῥίζα πονηρὰ τῆς ἐπιπολαζούσης νῦν τῶν πογομήλων δυσσεβείας etc. finit post 17 folia: καὶ καθαρὰ ζιζανίων ἀποφῆναι τῆς εὐσεβείας τὰ λήια :~

Ἐκ τῶν συνοδικῶν διατάξεων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σωφρονίου πατριάρχου ἱεροσολύμων, ὃν ἔπεμψεν τῇ ῥώμῃ :— incipit: Ἐξ ἀρχῆς πάντα χριστιανοὶ ὁμολογοῦμεν καρδίᾳ καὶ στόματι. etc. finit post 6 folia: τὸ θεῖον κηρύττειν ἅμα πᾶσι τοῖς λοιποῖς χριστιανοῖς· ἀμήν :~

Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Νικαίας περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· πρὸς Ζαχαρίαν τὸν καθολικὸν τῆς μεγάλης Ἀρμενίας· κατὰ Ἀρμενίων·

De hoc, ni fallor, ita scripsit in bibliotheca Gesnerus: Ioannis Nicaeni contra Armenios de rebus fidei servatur † Graece Romae in bibliotheca Vaticana.

Ὁ θεῖος ἀπόστολος γράφων πρὸς τὸν ἀοίδιμον
αὐτοῦ μαθητὴν Τιμόθεον, ἔλεγεν· ἐγὼ γὰρ ἤδη
σπένδομαι· καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως
ἐφέστηκεν· τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι· τὸν
δρόμον τετέλεκα· τὴν πίστιν τετήρηκα·
λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης
στέφανος· ὃν ἀποδώσει μοι κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί,
ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφά-
νειαν αὐτοῦ· ᾧ καὶ σὺ ἠκολούθησας ὦ μακά-
ριε Ζαχαρία· ὁ διάδοχος τοῦ μεγάλου θαδ-
δαίου γενόμενος· καὶ τῶν θρόνων τοῦ ἁγίου
Γρηγορίου· ὁ ἀληθὴς δὲ τοῦ οἴκου θεοῦ μέ-
γας ἐπιφαύσας τῆς Ἀραρατίων χώρας· καὶ σο-
φικώτατε τῶν φυλῶν τῶν ἀρίστων πολ-
μιστῶν μάγων· ὁ διαλάμψας ἐκ τῆς ἡμε-
τέρας χειρὸς διαμονίας λόγοις ἀνηλωσίοις καὶ διαβ-
φίκτοις· ὑπὲρ ἄλλον τὰς τῶν ἐμῶν διανοι-
ῶν περὶ τῆς σαρκὸς τοῦ γεννηθέντος καὶ ἐπιφα-
νείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ ποιη-
τοῦ τῶν ἁπάντων· καὶ ἐπὶ ποίας αἰτίας
ἡ ἀποστολικὴ διάταξις Ἰακώβου τοῦ ἐν Ἱεροσολύ-
μοις ἰαννουαρίου ϛ τοῦ τελεῖν τὴν γεν-

Marcus Meibomius

γ

μησιν καὶ τὸ βάπτισμα· ἡμεῖς δὲ καὶ ὁ κόσμος
ὅλος συνεφωνήσαμεν μετ᾽ ἀλλήλων ἀκολούθως,
ἵνα καὶ πάντες οἱ λαοὶ τελῶσι τὴν γέννησιν
δεκεμβρίῳ κε΄· καὶ τὸ βάπτισμα ἰαννου-
αρίῳ ς΄. καθὼν τοιγοῦν τρεῖς γεννή-
σεις ἐτέλεσεν ὁ λόγος ὁ ἐκ τοῦ πατρὸς καταβάς·
τὴν μὲν οὖν σαρκωθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου·
ἣν καὶ τιμήσας ἔρχεται ἐν τῷ ναῷ τῆς σαρ-
κὸν θ΄ ἡμερῶν· δευτέραν γέννησιν τὸ ἐν
τῷ Ἰορδάνῃ βάπτισμα· καὶ πειρασθεὶς
ὑπὸ τοῦ διαβόλου ἐνίκησεν αὐτόν· καὶ
δὲ τρίτην καὶ φανερὰν, ἡ ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἔ-
γερσις· θαυμαστῶς δὲ ἀνεστράφη ἐν
μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δι᾽ ἡμερῶν τεσ-
σαράκοντα· ἐκ δὲ τοῦ ὄρους τῶν ἐ-
λαιῶν ἀνελήφθη πρὸς τὸν πατέρα· οἱ οὖν
μακάριοι ἀπόστολοι. οἱ μαθηταὶ τοῦ σωτῆρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χει-
ρῶν αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει τῶν ἐλαι-
ῶν, ἔλαβον χάριν τοῦ διανοιχθῆναι αὐτῶν
τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ ἐν
τῇ ἐπελεύσει τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐπλήσθησαν
πάσης γνώσεως· καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγε-
λίου τοῦ μέλλοντος παραδίδοσθαι τοῖς ἔ-
θνεσι· καὶ πάντα τὰ μέλλοντα μεμαθή-
κασι· πλὴν δὲ διὰ τὰς προσβολὰς τῶν
αἱρέσεων τῶν ἐπικειμένων τῶν φυέντων
ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οὐκ ἠδυνήθησαν πᾶσαν
τῆς ἐκκλησίας μέρη καὶ ὡς κατατάξειν ἐκθέσ

καὶ θεραπεῦσαι· ἀλλ' αὐτοὺς μόνον ἐσπούδασαν
τὸν Χριστὸν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐπιφαινόμενον τῷ κόσμῳ κη-
ρύξαι· τῶν δὲ ἑπτὰ αἱρέσεων τὰ ὀνόματα
ἐστὶ ταῦτα· τῶν ἀντικαταστάντων τοῖς ἀ-
νοις ἀποστόλοις· πρῶτον, γραμματεῖς·
δεύτερον· φαρισαῖοι· τρίτον· σαδδουκαῖοι·
τέταρτον, ἡμεροβαπτισταί· πέμπτον· ὀσση-
νοί· ἕκτον· ναζαραῖοι· ἕβδομον· ἡρωδιανοί·
οὗτοι πάντες ἀντέκειντο τοῖς μακαρίοις
ἀποστόλοις· ἐν μὲν ἐπεκείνοις, σιμωνιανοί·
κυρινθαῖοι· ἀρειανοί· σαβελλιανοί· καὶ
ἀνομοιανοί· οἱ τιμεσθέντες ποι κατεφάνησαν
τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ· καὶ τὸ πάσχα δὲ ἐν ποικίλοις
ἔτεσι ἰουδαϊκῶς ἑόρταζεν ἡ ἐκκλησία· οὐ
κεκώλυτο γὰρ τότε ἑορτάζειν ἡ ἐκκλησία· ἕως
τοῦ χρόνου τῆς βασιλείας τοῦ φιλειρηνικοῦ
Κωνσταντίνου· τοῦ διὰ τῆς ἐν νικαίᾳ συνόδου,
ἐμφράξαντος τὸ πᾶν στόμα αἱρετικόν· καὶ
ὑψώσαντος τὸ κέρας τῆς ἐκκλησίας· λοιπὸν
ἀπὸ τότε οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ οἱ μακάριοι ἐπίσκοποι
οἱ ἰχνηλάται τῶν ἁγίων ἀποστόλων, διεχώρισαν
τὸ ἅγιον πάσχα ἐκ τοῦ ἰουδαϊκοῦ· καὶ κατα-
κοσμήσαντες τὴν καθολικὴν καὶ ἁγίαν τοῦ θεοῦ
ἐκκλησίαν, κατεφαίδρυναν τοῖς ψαλμοῖς καὶ ᾠ-
δαῖς καὶ ᾄσμασι πνευματικοῖς· καὶ τὰς ἑορτὰς τὰς
ποικίλας νομοθετήσαντες κατατάξαι ἑκάστην
εἰς τὴν ἰδίαν ἡμέραν· οἱ δὲ ἀπόστολοι οἱ ἐκ
τῶν μαθητῶν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὅτε
ἤκουσαν τὴν [illegible] διὰ τοῦ κυ

πιστεύσαντες ἠκολούθησαν τῷ κυρίῳ· καὶ ὅτε ἑώρων τὸν
κύριον ἀνασταθέντα ἐν τῇ [illegible], διὰ ἐκείνην τὴν
ἡμέραν καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀναστάσματος κα-
τέταξαν. ὁ δὲ Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος
ὁ καὶ ἐν μνήμῃ [illegible] παραγενόμενος ἐν τῇ γεννήσει
τοῦ κυρίου· ὁ καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ [illegible] τὰ ἐπισκο-
πεύσας, οὐκ ἐκώλυσε τοὺς τελοῦντας τὴν
γέννησιν· μᾶλλον δὲ ἐπαινῶν, ἔλεγεν· ὅτι ἄς
ἄλλην πόλιν τὴν γέννησιν οὐ τελοῦσιν· οὐχ ὅτι
κατὰ ἀντιλογίαν ἄγραφον· ὅτι οὔτε εἰς ἄλλην
πόλιν τελοῦσιν ὡς πεπλανημένοι· πρὸ
τοῦ μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἄλλοις κανόνας ἔθεσαν οἱ δὲ
σοφοὶ τοῖς ἐξ ἐθνῶν πεπιστευκόσιν· οἱ δὲ
προσέχεσθε λέγοντες. ἀπὸ πνικτοῦ καὶ πορνείας
καὶ αἵματος· οἱ δὲ ἐμψηφιζόμενοι ποικίλα
δόγματα καὶ διδάγματα περισχοῦσιν· οὐ
γὰρ ἐν πᾶσαν τὴν καιρὸν καὶ χρόνον τὴν αὐτὴν νο-
μοθεσίαν ἐνομοθέτησεν ὁ ὕψιστος· ἀλλ' ἑκά-
στῳ χρόνῳ διάταξιν καὶ νόμον ὥρισε· πλὴν
δὲ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ σωτῆρος· ὅτι πῶς
διετάξατο δεῖ καὶ ἐκεῖ τελεῖσθαι, οὕτως εὕρο-
μεν· ἄγραφον δὲ παρά τε Κυρίλλου ὁ Ἱεροσολύμων
ἐπισκόπου· οὐκ ἐκεῖνος ὁ Κύριλλος ὁ γράψας
τὴν ἐπιστολὴν Κωνσταντίνῳ· ἀλλὰ μετ' ἐκεῖνον
διαδεξάμενος τὸν θρόνον αὐτοῦ, πρὸς Ἰού-
λιον τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης· οὕτως ἐλέγχων· ὅτι
μεγάλους κόπους καὶ θρήνησις γίνεται διὰ τὰς μεγάλ-
ας καὶ λαμπρὰς ἑορτάς, ὅτι τελοῦνται ἐν μιᾷ
ἡμέρᾳ· καὶ τὰ ἀναγνώσματα καὶ ἡ ἀκολουθ-

ἀπὸ μόνου τῆς μνήμης ἐπιτελεῖν τῶν δὲ ἑορτῶν·
διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν γέννησιν καὶ τὸ πά-
θημα τοῦ Κ(υρίο)υ ἐπιτελεῖσθαι ὡς δεῖ· οὐ γὰρ
δυνάμεθα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπαντῆσαι εἰς τὸν
τόπον τῆς γεννήσεως καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦ
σταυρώματος· ἐπειδὴ ἡ Βηθλεέμ, τρία μίλια
ἀπέχει ἀπὸ Ἱ(ερουσα)λὴμ κατὰ νότον· καὶ ὁ Ἰορ-
δάνης, ιε΄ μίλια ἀπέχει κατὰ ἀνατολάς· προ-
φανῶς οὖν ἡ ἁγιωσύνη σου, ἐρευνῆσαι πάν-
τα τὰ συγγράμματα τῶν Ἰουδαίων· ἅτινα
σκυλάσας ὁ Καῖσαρ Τίτος, ἀπήγαγεν ἀπὸ
Ἱ(ερουσα)λὴμ εἰς Ῥώμην· ἵνα εὑρήσῃς ἀκριβῶς τὴν
ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Κ(υρίο)υ· τότε Ἰούλι-
ος Ῥώμης πατριάρχης ἐπιμελῶς ἐζήτει περὶ
τῆς τοιαύτης αἰτίας· εὗρεν ἀναγνοὺς πάν-
τα τὰ συγγράμματα τῶν Ἰουδαίων. τὰ αἰχμα-
λωτισθέντα καὶ ἀχθέντα εἰς Ῥώμην, εὗρε συγ-
γράμματα Ἰωσήπου τοῦ χρονογράφου συγγρα-
φέντα παρ' αὐτοῦ· ὅτι ἐν τῷ μηνὶ τῷ ζ΄ ἐν
τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνοπηγιῶν εἰς τὴν ἡμέραν
τοῦ ἱλασμοῦ, ὤφθη ἄγγελος Κ(υρίο)υ ἐν τῷ ναῷ τοῦ
Θ(εο)ῦ· καὶ κωφὸς ἐγένετο ὁ ἱερεὺς διέμεινεν ἄλαλος,
ἕως οὗ ἐτέκθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἐλισάβετ ἐν γήρει·
μὴν οὖν κατὰ τοὺς μῆνας τῶν Ἑβραίων, πρῶ-
τος μήν, ὁ Νισὰν ἐστίν· ὁ σεπτέμβριος ἀριθμεῖται ἀ-
πὸ τούτου καὶ ὁ σεπτέμβριος εἰς τὸν ἕβδομον· νισάν·
ἰάρ· σιουάν· ταμμούζ· ἄπ· αἰλούλ·
τισρίν· ὁ σεπτέμβριος ἐστὶν ἕβδομος μήν· εἰς ὃν ἐγένετο
ὁ εὐαγγελισμὸς τοῦ Ζαχαρίου· ἀπ᾽ αὐτοῦ δεῖ

-θμεῖται ἕως τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς θ(εοτό)κου· ζ
μῆνες οὕτως· τισρίμ· μεσσάμ· χασιλή· ταβέθ·
σουβάτ· ἀδάρ· ὅ ἐστιν ζ μῆνες ἀπὸ τοῦ τισ-
ρίμ· καθὼς γέγραπται· τῷ μηνὶ τῷ ς· ἀπε-
στάλη ὁ ἀρχάγγελος πρὸς μαριάμ· καὶ ἀπὸ τοῦ μη-
τοῦ ἀδὰρ ἐν ᾧ γενόμενος ὁ εὐαγγελισμὸς, οὕτως ἀ-
ριθμοῦνται θ μῆνες, ἕως τῆς γεννήσεως
τοῦ κ(υρίο)υ· ἰάρ· σιβάν· ταμούζ· ἄβ· ἰλούλ·
τισρίμ· μεσάμ· χασιλή· ταβέθ· γίνονται
ἡ ἀρχὴ μηνία τοῦ τισρὶμ μηνὸς κατὰ τοὺς εἰς σεπτ(εμβρίου)·
καὶ ἀπὸ τῆς συλλήψεως ἰωάννου ἕως τοῦ εὐαγγε-
λισμοῦ τῆς θ(εοτό)κου, ἀριθμοῦνται οὕτως· ὀκτώ-
βριος· νοέμβριος· δεκέμβριος· ἰανουάριος· φευρουάριος·
μάρτιος· ὁμοῦ γίνονται μῆνες ζ· ἀπὸ δὲ
τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἕως τῆς γεννήσεως, ἀρι-
θμοῦνται οὕτως· ἀπρίλ(ιος)· μάϊος· ἰούνιος· ἰού-
λιος· αὔγουστος· σεπτέμβριος· ὀκτώβριος, νοέμβριος· δεκέμβριος·
ἐν τῷ μηνὶ τῷ ζ· τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, καὶ
ἡμέρα τοῦ ἱλασμοῦ· καὶ τῇ ιε, τῶν σκηνοπη-
γιῶν ἡ ἑορτή· ἐν αὐτῷ τῷ μηνὶ, συνέλαβεν ἡ
ἐλισάβετ· τῇ ι τοῦ τισρίμ· ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἱλασμοῦ·
ἤ τῇ κγ τοῦ σεπτεμβρίου γεγονυῖαν ἡ σύλληψις ἰω(άννου)· καὶ
τῇ α τοῦ μεσὰμ μαρτίου κε, ὁ εὐαγγελισμὸς
τῆς θ(εοτό)κου καὶ ἀειπαρθένου μαρίας· καὶ τῇ ε
τοῦ ταμοὺζ· ἰουνίῳ κδ, ἡ γέννησις τοῦ προ-
δρόμου· καὶ τῇ θ τοῦ ταβὲθ· δεκεμβρίου κε, ἡ
γέννησις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν χ(ριστο)ῦ τοῦ ἀληθινοῦ θ(εο)ῦ· τοῦ σαρκω-
θέντος· οὕτως κατέθετο ἰούλιος ὁ ῥω-
λκνος τὸ ἐξ ἀρχῆς, τοὺς μῆνας τῶν ῥωμαίων καὶ τῶν

ἑβραίων· ὃ ζ´ ἔκει προσεδέχ(ετο) ἐλάμβαν ἀρχὴν ἑορ-
τάζειν ὑπαρχιάσει ἡ τῶν ῥωμαίων ἐκκλη(σία)·
τὴν ἡμέραν τοῦ γενεθλίου τοῦ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς· δεκ(εμβρίου) κε´·
καὶ παρέδωκε πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις·
ὁ δὲ ἅγιος βασίλειος ἄρχεται ἐν τῷ ὑψηλῷ
τῶν ἠθικῶν, τὴν ἡμέραν τὴν γεννήσεως
τοῦ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς, κε´· ὡς ἐπάζει δὲ ὁ γρηγόριος ὁ θεο-
λόγος ἐν τῇ συνόδῳ τῇ κωνσταντινουπόλει· ἐκθέσθαι
ὃ τελεῖσθαι τὴν γέννησιν δεκ(εμβρίου) κε´ καὶ τὴν ἐσ-
ούσης κατ' ἐπέτειον· λέγει οὖν γρηγόριος
πρὸς τοὺς ἀντιπάλους τῆς γεννήσεως·
πάλιν ἰ(ησοῦ)ς ὁ ἐμός· ὃ πάλιν μυστήριον· μυστήριον
οὐκ ἀπατηλόν οὐδ' ἀκόσμον· οὐδὲ τῆς ἑλλη-
νικῆς πλάνης καὶ μέθης· ἐπεὶ οὖν τὸν χ(ριστὸ)ν
ἑορταζομένην· χ(ριστο)ῦ δοξολογουμένου· ἥ τε γέννησιν
εἴτε βάπτισμα· οὐχὶ δὲ τοῦ προσφάτου μόνου
τοῦ ἀποστόλου τὴν γέννησιν ἑορτάζομεν·
ἀλλὰ τοῦ χ(ριστο)ῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θ(εο)ῦ· ὃν ἔθηκε κληρονό-
μον πάντων· δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησε·
Ὁπότε δὲ ἐν βυζαντίῳ ὁ μέγας θεοδόσιος ἐβασίλευε
τὸν ἀρκάδιον καὶ τὸν ὀνώριον εἰς ῥώμην· ἐλ-
θὼν ὁ ὀνώριος ἐν βυζαντίῳ ὡς ἐθεάσατο πάλιν δι-
ηγήσατο τῇ μητρὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ, ὅτι πῶς οἱ
ῥωμαῖοι ἑορτάζουσι τὴν γέννησιν ἀπὸ τῆς
ἡμέρας ἀρχῆς μεγάλων ἀμφοτέρων τελείων·
ἡ μετὰ ἀπόλλων προσαρίων· καὶ φιλοχρώμ·
ὡσαύτως καὶ τὸ βάπτισμα ἐν τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ
ὁλοκλήρως καὶ τελείως δίχα παντὸς ἀπερ-
ματος· κατακοσμοῦσι ποικίλον πεσ· βαιοῦ

δέχεσθαι ἐξ Ἀντιοχείας καὶ ἡ ὀρθὴ τῆς ἐκκλησίας οἰκίας
λαμπρότητος. ἐφάνη δὲ τὰ ῥήματα ἀρχ-
οῦ τοῦ Ὁνωρίου ἐν ... τῆς μερ(ίδος) αὐτοῦ καὶ Ἀρ-
καδίου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἄρξαντα· δεικνύοντος
τὴν διήγησιν τοῦ ἔργου, Ἰω(άννου) τοῦ Χρυσοστόμου
ἐπισκόπου πατριάρχου. ἀρχ(ὴ) τοσούτων πολλῶν ἀπ-
Χιμοιαι καὶ προθυμίαν ἀναλαβόμενος τὸν λόγον. ἐκ
πολλῶν γὰρ χρόνων ἐπόθει τελέσαι ὁ αὐτὸς
τὴν τοιαύτην ἑορτήν, ἐξαρχῆς. ἀρξάμενος ἐκ
τῆς κινήσεως τοῦ μακαρίου Ἐπιφανίου. ὃς ἐκ
τῆς τῶν ἑβραίων γραφῆς καὶ Ἰωσήπου τοῦ
χρονογράφου ἐβεβαίωσε τὸν λόγον, ὡς ἐστὶ
γέννησιν τοῦ Χ(ριστο)ῦ, Δεκ(εμβρίου) κε'. ἣν γὰρ ὁ ἀνὴρ τὸ
πρίν, Ἰουδαῖος. καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι συναχθέν-
τες, συνεβίβασαν τὴν γέννησιν τελεῖσθαι εἰς
τὴν βασιλίδα πόλιν, Δεκ(εμβρίου) κε'. καθὼς καὶ ἡ με-
γάλη Ῥώμη. ἀπέστειλαν δὲ γράψαντες πρὸς
Θεόφιλον τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας· καὶ
πρὸς Ἰω(άννην) τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων· καὶ πρὸς
Φλαβιανὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας· καὶ οὗτοι
οἱ τέσσαρες πατριάρχαι πεισθέντες, ἠκολού-
θησαν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης. ἦν δὲ ἐν
τοῖς καιροῖς ἐν Ῥώμῃ πατριάρχης, ὁ ἅγιος Ἀναστάσιος.
ὁ οὖν μακαριώτατος ἐκεῖνος, ποτὲ οὐκ ἦν οὐδὲ ὅσα
σεμνὸς ἐπιτυχεῖν. λοιπὸν μετὰ τοῦτο
μαθόντες καὶ παιδευθέντες ἐκ τῆς δαιμονι-
κῆς πλάνης καὶ ἀπάτης, ἐχωρίσθησαν ἐκ
τῆς τάξεως τῆς ἁγίας ἐκκλησίας· διὰ τοῦτο
τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας γεννήσεως ἀκολούθως

κοίμησιν ἑορτάζουσι πᾶσαν τῷ ὑστέρῳ σαλισθμὸν με-
σοριανοί· ἰακωβῖται· ἰουλιανοῖται· καὶ μαει-
αμοί· οἱ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἀκολουθίαις διηρη-
μένοι ὄντες ἀπολλύμενοι· ἔγραψαν δὲ
καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κῦρ Ἰσαὰκ τὸν τῆς με-
γάλης Ἀρμενίας· ὁ σ Κήμητο πέδο τὸν θεόνομον
τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ· καὶ γὰρ ἐν τῇ χώρᾳ κατ᾿ Ἀρτάσχ·
ἀπερχόμενος σὺν τῷ βασιλεῖ, πρὸς τὸν Περ-
σῶν βασιλέα καὶ ἐπιστολὴν ἱερατικὴν ὁ παρά-
νομος Ὀρμάκ, τῆς βασιλείας αὐτοῦ δύναμιν ἀρε·
καὶ πρὸς τὸν παράνομον βασιλέα ἔγραψεν· ὅτι οὐ
μὲν φωνῆς ἐν ὁ βασιλεὺς Ἀρτάσηρ· καὶ ὁ καθολικὸς μετὰ
τοῦ Καίσαρος· ὁ καὶ πείσας ὁ τῶν Περσῶν βα-
σιλέας, ἐξώρισεν τὸν ἅγιον Ἰσαάκ· διὸ οὐδὲ ἀν-
τίγραμμα πρὸς τὸν Καίσαρα καὶ πρὸς Ἰω(άννην) τὸν
χελοσόφομον μὲ ἐπέμφθη παρ᾿ αὐτοῦ ἁγίου Ἰσαάκ·
ἡ οὖν ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία· ὁ τεφθάος· ἡ ἰσ
τοῦ δεκ(εμβρίου)· ἡ μετὰ ταύτην γίνηται κυριακῇ
ἑορτάζει τὴν μνήμην τῶν προπατόρων
πρὸ τοῦ νόμου· οἱ δι᾿ αὐτοὺς ἐδικαιώθη(σαν).
καὶ τῶν κατὰ τὴν τοῦ Λουκᾶ γενεαλογίαν κατὰ
τὸν νόμον. πατέρων ὀνομασθέντων κατὰ σάρκα
τοῦ ἀληθῶς ἐνανθρωπήσαντος τοῦ ἀχρόνου
υἱοῦ τοῦ θ(εο)ῦ· τῇ δὲ δευτ(έρᾳ) κυριακῇ· ἤγουν πρὸ τῆς
Χ(ριστο)ῦ γεννήσεως τῶν πατέρων τὴν μνήμην τε-
λεῖ τῶν κατὰ σάρκα πατέρων ὀνομασθέντων
τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ λόγου· οἷος ὁ ἅγιος Ματ-
θαῖος γενεαλογῶν ὠθῦνέως κάτω· τὰ
ΠΠ οἱ μὲν τὰς ἑορτὰς τὰς λαμπρὰς καὶ μεγάλ(ας)

τῆς γεννήσεως τοῦ [illegible] καὶ τῆς ἁμα-
ρτάδος, μὴ συγκακώσωμεν ἑορτάζειν· αὐταὶ γὰρ
ἀρχαῖαι καὶ μοιρογνώσασαι τὴν παλαιωθεῖσαν ἡμέ-
ραν· διὰ τοῦτο ἄρα καὶ διαιτῶμεν τοὺς ἐν φάλαγγι
ἀσφαλῶς πανηγυρίζομεν ἐν αὐταῖς, οὐ κοσμικῶς
ἀλλ' ὑπερκοσμίως. Ἡμῶν ὅταν φασὶ κοινὴν τὴν
τὴν ἡμέραν τοῦ γενεθλίου καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ
ἐγκαινισμοῦ τῆς βασιλείας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τελῶσιν,
οὐχ ἁρμόσει· οὐδὲ διαπρέπει· καὶ ἐὰν τὴν ὑπὲρ τὸ βά-
πτισμα καὶ τὸν γάμον τοῦ προσφιλοῦς υἱοῦ
αὐτοῦ τελέσῃ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ· οὐκ ἄγαν ἄτοπον ἢ
ἀπρεπὲς φαίνεται διαφορὰν καὶ ἔνδειαν τοῦτο
ποιήσας· ἀρκούμενος ἐν δύο πραγμάτων; ἢ οὖν ἄλλα
Ἐκκλησία καὶ τὸ τέως τῶν ἀποστόλων· ἐν τοῖς
ὑπάρχει διὰ τὰς αἱρέσεις τῶν φιλονείκων· ἡ
ἐπαναστάσας κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως· ἡ διὰ
τοῖς ἐθνικοῖς καὶ ἀσεβέσι βασιλεῦσι· καὶ διὰ τοὺς
διωγμούς· καὶ διὰ τὴν θρασύτητα τῶν ἰου-
δαίων· ἀλλ' ὡς ὑπὲρ κύματα θαλάσσης, τὸ
περικυκλώσαν· νῦν δὲ πολλοῖς αἰτίαν· ἐπα-
ληθὲς πάντα τὸν κόσμον ὅλον πληρώθη τὸ εὐαγ-
γέλιον καὶ μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς,
ἔφθασεν ὁ λόγος τῆς ἀληθείας· Ἐπειδὴ δὲ
Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου καὶ πατέρες ἐχώ-
ρισαν τὸ πάσχα ἐκ τοῦ ἰουδαϊκοῦ· ὡσαύτως ἡ-
μῶν τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων καὶ τοῦ βαπτίσματος
ἑορταζομένη· ἐκ πάλαι τελουμένην ἐν τῇ ἰδίᾳ
ἡμέρᾳ· καὶ μετὰ τελετῶν ἀμφισμάτων καὶ
περιστεριῶν καὶ κανόνων· τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου

κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· καὶ οὐχ ὡς Ἰωάννης ὁ Μακεδονια- τῆς ἀποσ-
τηθεὶς κατηγόρει τῆς ἐκκλησίας· καὶ φλυαρῶν ἔφασκεν
ὅτι καὶ τὸν Χριστὸν [illegible] δεῖ λέγειν θεὸν διὸ πρό-
σωπον καὶ εἰς δύο φύσεις· κἂν εἰ δὲ ἀναθεματίζο-
μεν τὸν [illegible] ὡς ἂν ἀνθρωπολάτρην· καὶ
τὸν Εὐτυχέα καὶ Ἰουλιανόν· καὶ τὸν Μακεδονιώ-
την Ἰωάννην τὸν σύμμαχον αὐτοῦ· καὶ τὸν κύριον ἡμῶν
ἀληθινὸν θεὸν τέλειον ὁμολογοῦμεν· καὶ ἄνθρωπον τέ-
λειον· θεὸν ἐκ θεοῦ· φῶς ἀΐδιον· ἐξ ἀχρόνου φωτὸς
ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ τῶν αἰώνων· ἐπ'
ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ἐπὶ χρόνον γενόμενον
ἀληθῶς ἄνθρωπον· θεὸς γὰρ ὢν ἀναλλοίωτος· ἄτρεπτος
γὰρ ἡ θεότης· συναΐδιος τῷ πατρὶ καὶ σύνθρονος
τῷ ἁγίῳ πνεύματι· ἀλλ' οὐκ ἐκ [illegible] προσλαμβάνεται· ὅσα ἀ-
χώρητος ὤν, ἐχωρήθη καταπαυστὸς [illegible] καὶ ἐ-
σαρκώθη ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου· καὶ ἐβαπτίσθη ὡς
τὸ ἅγιον [illegible] ἐν τῷ Ἰορδάνῃ· ἐσταυρώ-
θη· ἐτάφη· ἀνέστη, ἀνελήφθη ὡς [illegible]·
καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρός· ἐλεύσεται
δὲ κρίναι τὸν κόσμον ἐν δικαιοσύνῃ· αὐτῷ ἡ δόξα
σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν:—

[illegible] Ἀρμενίων τῶν ὁμο-
φρόνων Εὐτυχοῦς κ(αὶ) Διοσ-
κόρου· Τιμοθέου τοῦ
Αἰλούρου· Πέτρου τοῦ
Κναφέως· Ἰουλιανοῦ
τοῦ Ἁλικαρνασέως· κ(αὶ)
ἀφθαρτοδοκητῶν· τῶν
τῶν ἀσεβεστάτων κ(αὶ) χειρο